

SALOMATLIK – TUMAN BOYLIK

ЗДОРОВЬЕ НАРОДА — БОГАТСТВО СТРАНЫ

PEDIATR

№ 14 (953)
15-sentabr, juma
2023-yilTOSHKENT PEDIATRIYA TIBBIYOT INSTITUTI MEHNAT JAMOASI NASHRI
ОРГАН ТРУДОВОГО КОЛЛЕКТИВА ТАШКЕНТСКОГО
ПЕДИАТРИЧЕСКОГО МЕДИЦИНСКОГО ИНСТИТУТАGazeta 1974-yil
mardan chiqqa
boshlagan

“O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI

**B. T. DAMINOV,
ToshPTI rektori,
Xalq deputatlari Toshkent
shahar kengashi deputati**

Mamlakatimiz Taraqqiyot strategiyasining 5 ta ustuvor yo‘nalishida ta’lim sohasini sifat jihatdan rivojlantirish birinchi o‘rindagi ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Binobarin, Prezidentimiz Shavkat Mirmonovich Mirziyoyev ta’kidlaganidek, “Ta’lim sohasida farzandlarimiz zamonaviy bilim va ko‘nikmalarni puxta egallashlari uchun eng qulay sharoitlar yaratish izchil davom etmoqda”. Bugun yurtimizda yoshlarga qaratilayotgan e’tibor, g‘amxo‘rlik mamlakatimizda olib borilayotgan siyosatning eng ustuvor yo‘nalishi hisoblanadi.

Prezident Farmoni bilan “O‘zbekiston – 2030” – strategiyasi tasdiqlandi hamda uni 2023 yilda o‘z vaqtida va sifatli amalga oshirish bo‘yicha Prezident qarori qabul qilindi. Farmonga ko‘ra “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi 5 ta ustuvor yo‘nalish hamda 100 ta maqsaddan iborat.

Birinchi yo‘nalish “Har bir insonga o‘z salohiyatini ro‘yobga chiqarishi uchun munosib sharoitlarni yaratish” deb nomlanib, unda ta’lim tizimi islohotlari bo‘yicha 2030-yilgacha erishiladigan maqsadlarning samaradorlik ko‘rsatkichlari belgilandi. Jumladan, olyi ta’lim bilan qamrovni kengaytirish, olyi ma’lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirish maqsadida yoshlarni olyi ta’lim bilan qamrab olish darajasi kamida 50 foizga yetkaziladi, umumiyl o‘rta ta’lim tashkilotlari olyi ma’lumotli pedagog kadrlar bilan to‘liq ta’milanadi. 30 ta olyi ta’lim muassasasining ta’lim dasturlari xalqaro akkreditatsiyadan o‘tkaziladi hamda “Top-500”ga kiradigan xorijiy universitetlar bilan hamkorlikda kamida 50 ta qo‘shma ta’lim dasturi asosida “ikki diplomli tizim” joriy etiladi. Shuningdek, 10 ta olyi ta’lim muassasasini

dunyoning eng nufuzli “Top-1 000” olyi ta’lim tashkilotlari reytingiga kiritishga erishiladi, olyi ta’lim muassasalarida ilmiy tadqiqotlar natijadorligi oshirilib, ilmiy salohiyat 70 foizga yetkaziladi.

“O‘zbekiston – 2030” strategiyasi binoan, olyi ta’lim muassasalarining tashkiliy boshqaruva faoliyatini takomillashtirish, ularning moddiy-texnik ta’minotini mustahkamlash maqsadida 5 ta olyi ta’lim muassasasi milliy tadqiqot oliygoohlari aylantiriladi, qo‘sishmcha 120 ming o‘rinli o‘quv binolari hamda 150 ming o‘rinli talabalar turar joyi quriladi. Kutubxonalar kamida 1 millionta zamonaviy adabiyotlar bilan to‘ldirilib, kutubxona fondi to‘liq raqamlashtiriladi.

Shuningdek, yoshlarning intellektual salohiyatini oshirish, ularning ilmiy faoliyatini rag‘batlantirish maqsadida har yili 500 nafar iste’dodli yoshlar xorijning nufuzli oliygoohlari o‘qishga yuboriladi. Xususan, ToshPTIda yetuk xorijiy tibbiyot universitetlari o‘quv dasturlarini tibbiyot olyi ta’lim muassasalariga tadbiq etish bo‘yicha hamkorlik ishlarini rivojlantirish belgilab olindi. Janubiy Koreyaning Yonsey universiteti, Rossiya Federatsiyasining Sankt-Peterburg davlat pediatriya tibbiyot universiteti, Italiyaning Piza universiteti bilan transformatsiya Kontseptsiyasi asosida o‘quv dasturlari o‘rganildi va tahvil qilindi. Tasdiqlangan malaka talabalari va xorijiy tajribaga asoslangan holda fan dasturlarini qayta tayyorlash va 2024-2025 o‘quv yilidan joriy etish belgilab olindi. 2022-2023 o‘quv yilida 7 ta chet el davlatlaridan 77 nafar xorijiy fuqaro tahsil olgan bo‘lsa, 2023-2024 o‘quv yilida 300 nafarga yaqin xorijiy davlatlar fuqarolarini o‘qishga qabul qilish rejalashtirilgan. Shulardan 200 nafar talabaga o‘qish ingliz tilida olib boriladi.

Chet elning nufuzli tibbiyot muassasalari bilan hamkorlik aloqalar ko‘lamini kengaytirish maqsadida 20 ta xalqaro hamkorlik to‘g‘risida hujjatlar (memoran-

dum, shartnoma) imzonlangan. Xorijiy hamkor olyi ta’lim muassasalarini bilan akademik mobillikni amalga oshirish maqsadida 2022-2023 o‘quv yilida Daegu Haany universiteti (Koreya), Ostona tibbiyot universiteti (Qozog‘iston), N.I.Pirogov nomidagi Rossiya Milliy tadqiqot tibbiyot universiteti (RF), Slovakiya va Medipol klinikasi (Turkiya), bilan hamkorlikda akademik mobillik dasturlari doirasida 15 nafar talaba amaliyot o‘tadi.

Shuningdek, yirik xorijiy universitet kampus tarmog‘i tizimini o‘rganish asosida “SMART UNIVERSITY 2.0” kontseptsiyasi yaratiladi va bu tizimga bosqichma-bosqich o‘tiladi. 3-son Talabalar turar joyi raqamlashtiriladi. Startaplar madaniyati va ularda ishtirop etuvchi talabalar, yosh olimlar qamrovi kengaytiriladi. Institutning yaratilgan shaxsiy videokonfrentsiya tizimi milliy bulutli texnologiya tizimiga o‘tkaziladi. To‘ldirilgan va Virtual reallik elementlarini (Augmented and Virtual Reality), golografiya texnologiyalari o‘quv jayroniga tadbiq etiladi. Institut media web-portali (YouTube kabi) joriy etiladi va muntazam ishlashi ta’milanadi.

“O‘zbekiston — 2030” strategiyasida aholi salomatligini ta’minalash borasida qator islohotlar belgilandi. Unda aholi salomatligini ta’minalash bo‘yicha ham qator islohotlar belgilangan. Strategiyaga asosan, 2023-yilgacha aholining o‘rtacha umr ko‘rish davomiyligini 78 yoshga yetkazish maqsad qilingan. Shuningdek, tibbiyotga yo‘naltiriladigan mablag‘lar hajmi 2 barobarga oshiriladi. Onkologiya, yurak-qon tomir, diabet va nafas yo‘llari kasalliklari bo‘yicha erta o‘limni 2,5 barobarga kamaytirish ko‘zda tutilgan. Shuningdek, sil kasalligi bilan kasallanish darajasini 100 ming nafar aholiga nisbatan hozirgi 34 nafardan keskin kamaytirish rejalashtirilgan. Bundan tashqari, 7 yil ichida tibbiyot muassasalarini raqamlashtirish darajasini 100 foizga yetkazish ko‘zlanmoqda.

“YANGI HAYOT UCHUN, YANGI O‘ZBEKISTON UCHUN!”

2023-yil 4-9-sentabr kunlari Toshkent pediatriya tibbbiyot institutida 2023/2024-o‘quv yili munosabati bilan “Yangi hayot uchun, yangi O‘zbekiston uchun!” deb nomlangan “Mustaqillik darsi” o‘tkazilmoqda. Unda istitutning 1-bosqichiga qabul qilingan talabalar ishtirok etishdi.

Yoshlar tafakkurini milliy va umuminsoniy qadriyatlar, Vatanga muhabbat va sadoqat, insonparvarlik tuyg‘ularini yanada shakllantirish maqsadida tashkil etilgan darslar doirasida “Qatag‘on qurbanlari” xotirasiga bag‘ishlangan “Vatan ozodligi yo‘lida shahid ketganlar xotirasi barhayotdir” mavzusida ochiq darslar tashkil etildi. Shuningdek, 1-kurs talabalari uchun “Yangi hayot uchun, yangi O‘zbekiston uchun!” mavzusida mustaqillik hamda mutaxassislikka kirish darslari o‘tkazildi.

Mutaxassislikka kirish darslarida institut professorlari Y.N.Madjidova, S.J.Aminov, Sh.M.Axmedov, N.R.Aliyeva, X.A.Rasulovlar ma’ruza qilishdi.

Shuningdek, institut jamoat tashkilotlari mas’ullari tomonidan tanishtiruv darslari o‘tkazildi. Ijtimoiy fanlar, pedagogika va psixologiya kafedrasi professor-o‘qituvchilari tomonidan “Mustaqillik darslari” mavzuga doir

prezintatsiya va videoroliklardan foydalangan holda yuqori saviyada tashkil etildi. Talabalarining bo‘sh vaqtlarini mazmunli o‘tkazish va madaniy hordiq chiqarishlariga ko‘maklashish, ularda Vatanga muhabbat, milliy qadriyatlarga hurmat hissini kuchaytirish maqsadida institut muzey va kutubxonalari bilan yaqindan tanishtirildi.

Bugungi globallashuv davrida insoniyat, xususan, yoshlar turli xavf-xatarlarga duch kelmoqda. G‘arazli kuchlar ertamiz egalarining umriga zomin bo‘lmoqda. Bunday keskin va tahlikali sharoitda ota-onalar va ustoz-murabbiylar bu masalada xushyorlik va ogoohlilikni yanada oshirishlari kerak. O‘g‘il-qizlarimizni birovlarning qo‘liga berib qo‘ymasdan, ularni o‘zimiz tarbiyalashimiz zarur. Zero, joriy yilga Prezidentimiz tomonidan “Insonga e’tibor va sifatli ta’lim yili” deb nom berilganining zamirida ham shu mohiyat mujassam. Farzandi talabalik baxtiga erishgan ota-onalarning quvonchi cheksiz. Farzandi kelajagiga katta umid bilan qaragan ota-onalar bilan ham institut hayoti va o‘quv jarayonlaridan xabardor bo‘lishi muhim. Shu maqsadda 1-bosqicha tahsil olayotgan talabalarning ota-onalari bilan ToshPTI rahbariyati o‘rtasida ochiq muloqot va institutning e’tiborga loyiq joylariga sayohat tashkil etildi.

*Muborak AHMEDOVA,
ToshPTI yoshlar masalalari
va ma’naviy-ma’rifiy ishlar
boyicha prorektor*

UCHINCHI UYG’ONISH DAVRIN YARATGIN

*Yoshligidan asli bo‘lishgan dono,
Al Beruniy, Xorazmiy va ibn Sino.
Ulkan bilim, meros qoldirgan ular;
Buni “Ilk Renessans” davri deb bo‘lar.*

*Ilmu fanni xo‘p yashnatdi Temurbek,
Falak tomon narvon tortdi Ulug‘bek,
Navoiyning buyukligi
dunyoda doston,
“Ikkinci Renessans”
bo‘ldi ul davron.*

*Senga nasib etdi endi
bu zamon Azizim,
dunyoni o‘zgartir, uyg’on!
Uchinchi uyg’onish
davrin yaratgin,
O‘zbekning nomini
ko‘kka taratgin!*

*Kavsar
TURDIYEVA*

SOG'LOM AVLODGA BAXSHIDA UMR

*O'zbekiston Respublikasi Prezidentining tegishli Farmoniga ko'ra,
Toshkent pediatriya tibbiyot instituti professori - Jabbarova Yulduz Qosimovna I-darajali
“Sog'lom avlod uchun” ordeni bilan mukofotlandi.*

Shifokorlik Jabbarova Yulduz Qosimovnaga ona meros. Buni biz opaning xotiralaridan bilib olamiz. “Ayam Zebi Saliyevna Hojixonova 1936-yilda Samarqand Davlat tibbiyot institutini bitkazganlar. Qo'qonning faol ayollaridan sanalganlar. O'sha paytda birinchi o'zbek akusher-ginekolog bo'lganligi uchun el-yurtning hurmatini qozongan. Respublikada xizmat ko'rsatgan shifokor unvoniga sazovor bo'lib, shahar tug'ruqxonasiga 35 yil davomida rahbarlik qilgan ayol edi”.

Ona o'gitlariga amal qilgan qizga omad kulib boqdi. Toshkent Davlat tibbiyot oliygohini a'lo baholar bilan bitkazdi. Bilim va iqtidorini sezgan ustozlar unga aspiranturada qolishni taklif qilishdi. Yulduz Jabbarova ayollarda kam qonlik kasalligi bo'yicha nomzodlik dissertatsiyasini yoqladi. 1987-yilning bahori olima hayotiga unutilmas voqeа bilan kirib keldi. U Moskvada doktorlik dissertatsiyasini himoya qildi. Opa endi ayni kamolot yoshiga yetgan, faqat vijdon va burchga sodiq bo'lib ishlashga odatlangan shifokor timsolida yaqqol namoyon bo'lardi. Respublika Sog'lioni saqlash Vazirligida ishlagan yillarda ham onalar va bolalar salomatligi uning diqqat markzida bo'ldi. Toshkent tibbiyot oliygohining kafedra professori, bo'lim boshlig'i lavozimida faoliyat ko'rsatganida ham ilmiy ishlar olib bordi. Ekstragenital kasalliklar bilan og'rigan bemorlar, tug'adijan va tuqqan ayollarga yordam berish yo'llarini izladi. Kamqonlikning ta'siri tuqqan ayollarda chilla davrida qanday kechadi? Kasallik bemor yuragida, buyragida qanday asorat qoldiradi? Ana shu savollar uni yanada chuqurroq o'ylashga undadi.

Yulduz Jabbarova prof. A.A.Kogan, prof. A.I.Nikolayev, prof. V.I.Bodyajina ilmiy maktabining shogirdi, prof. A.A.Kogan, prof. A.S.Morduxovich singari olimlar rahbarligida yetuk mutaxassis bo'lib shakllandi.

U 1990-1993-yillarda Ikkinchı ToshDavTI akusherlik va ginekologiya kafedrasi mudiri, 1994-2000-yillarda Birinchi ToshDavTI Urganch filiali akusherlik va ginekologiya kafedrasining mudiri, so'ngra “Sog'lom avlod uchun” xalqaro nodavlat xayriya jamg'armasining Xorazm bo'limi direktori lavozimlarida faoliyat yuritdi. Shu yillar mobaynida viloyat akusher-ginekologlari va terapevtlarining malakasini oshirishga katta hissa qo'shdi. 2000-yildan Ikkinchı ToshDavTIda (hozirgi TTA) yangidan tashkil qilingan 1-akusherlik va ginekologiya kafedrasining professori Yulduz Djaborova so'ngi yillarda o'z mehnat faoliyatini Toshkent Pediatriya tibbiyot institutida davom ettirib kelmoqda.

Professor Yulduz Jabborova 374 ta ilmiy asarlar muallifi, ulardan 6 tasi monografiyalar: “Homiladorlarda temir tanqisligi kamqonligi”, “Homiladorlarda temir tanqisligi kamqonligini profilaktika qilish va davolash”, “Homiladorlar temir tanqisligi kamqonligida ona va homilaning o'zaro munosabatlari”, “Ayollar maslahatxonasi va poliklinikasida akusherlik asoratlarining profilaktikasi”, “Qizlar reproduktiv salomatliginig tibbiy-ijtimoiy jihatlar”, shifokorlar uchun 24 ta uslubiy tavsiyanomalar, 47 ta o'quv-uslubiy qo'llanmalar va uslubiy tavsiyanomalar muallifidir.

Ustoz sifatida 3 nafar fan doktori va 18 nafar fan nomzodlarini yetishtirgan professor Yulduz Jabbarova olima sifatida respublikada akusherlikda ekstragenital patologiya, kamqonlik va preeklampsiya muammosiga boshchilik qiladi, reproduksiya immunologiyasi, perinatologiya, onalar o'limi va akusherlikdagi tanqidiy vaziyatlar muammosiga, ayollar xirurgik

kontratsepsiya masalalariga bag'ishlangan ilmiy izlanishlar olib bordi.

Yulduz Jabbarova ilmiy-uslubiy va kasbga tayyorlashning barcha bosqichlaridan muvaffaqiyatli o'tgan va yuksak malakaga yega mutaxassis. U tibbiyot olyi o'quv dargohida 56 yil ulkan pedagogik tajriba to'plagan, akusherlik va ginekologiya bo'yicha magistrlar tayyorlashga katta hissa qo'shib kelgan olyi malakali shifokor va xirurg, ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlashda ham faol ishtirop etib kelmoqda. Yulduz Jabbarova ilm cho'qqilarini zabit etgan, serg'ayrat, ma'nani yetuk, talabchan, tashabbuskor, kamtarin, bemorlarga mehribon, hamkasbulari, talabalarga g'amxo'r bo'lganligi bois tibbiyot jamoasi orasida katta hurnatga sazovor bo'lgan inson.

Qutlug' 80 yoshni qarshilagan professor Yulduz Jabbarova "Eng yaxshi darslik va o'quv adabiyoti muallifi" tanlovida g'olib chiqib mukofotga sazovor bo'lgan. Ko'p yillik halol mehnatlari evaziga "Sog'lioni saqlash a'lochisi" (1995) va "Mehnat faxriysi" (2021) nishonlari hamda 2023-yil I darajali "Sog'lom avlod uchun" ordeni bilan taqdirlandi.

Institutimiz jamoasi nomidan professor Yulduz Jabbarovani yuksak muhofot bilan qutlaymiz!

B. G'O'CHCHIYEVA

ЛЮДИ РАЗНЫЕ НА СВЕТЕ...

*Люди разные на свете:
Кто-то добрый, кто-то злой.
Но рождаются ведь дети
С чистой, светлою душой.*

*В них, прелестнейших созданиях,
Не бывает зависть, ложь.
Потому что в том сознании
Чашу лишь любви найдёшь.
Их глаза горят от счастья,
За возможность быть живым.
А улыбка, смех в ненастье,
Несут благо остальным.
Почему они взрослея,
Изменяют облик свой?
Сердце вдруг их каменеет,
Заполняя мир пустой.
Как же так всё происходит?
В чём главнейший тут секрет?
Кто же тайну мне откроет?
Где краса тех юных лет?
Здесь вопрос немного сложен,
Ведь вся правда в глубине
Корень, тот, который нужен,
Он скрывается в семье.
Очень часто так бывает:
Человек растёт в среде,
Где духовно погибает
То живёт сам по себе.
Виду этих доказательств
Чаша верности, добра
Начинается с обстоятельств,
Скрытых чувств, порой и зла.
Почему бы не наполнить
Детство радостной волной,
Лаской, нежностью украсить
И сказать: «Я здесь, родной!
Я тебя люблю, ты знаешь,
Ты мне нужен, дорогой,
Ты со мной, мне доверяешь,
А я рядом, милый мой.»
Детям нужно и внимание,*

*И забота, и уход,
Ведь взаимопонимание
Только так в ваш дом войдет.
Это есть тот ключ к разгадке,
Путь к которому велик,
Потому что дети - счастье,
Превращают мир в цветник!*

Дзивинская Юлия,
студентка 4- курса факультета
«Лечебное дело». Она обладательница
Государственной премии имени Зульфии.

BULUT

*Osmonlarda kezardi bulut,
Hayotini mangu bilardi,
Yer yuziga qarardi goho,
Tuproqni ko'p mazax qilardi.
Ey sen Tuproq, pastdasan buncha,
Samolarga yetmasmi bo'ying?
Doim oyoq osti bo'lguncha,
Yuksak bo'lsa qaniydi o'ying?
Siljimaysan hatto joyingdan,
Mendek sayr qila olmaysan,
Men bo'lsam-chi samo kezaman,
Sen hech mendek bo'la olmaysan.
Etibor ham bermay bulutga
U gaplarini sho'xlikka yo'ydi,
Ko'pni ko'rigan donishmand tuproq
Miyig 'ida bir kulib qo'ydi.
Osmonlarda uchgan quv bulut
Bo'ldi bir kun ahvoli yomon,
Tomchilarga aylanib tani,
Qulab borar edi yer tomon.
Tuproq unga bag'rini ochdi,
Tutmadi ham hatto so'roqqa,
Bulut esa suvgaga aylanib,
Singib ketdi o'sha tuproqqa.*

Dehqonboyev TOHIR

PEDIATR SALOHATLIK — TUMAN BOYLIGI — KIZILORDA VARYADA — YOGLUSTRALI TOSHKENT PEDIATRIYA TIBBIYOT INSTITUTI MEHNAT JAMOASI NASHRI ОРГАН ТРУДОВОГО КОЛЛЕКТИВА ТАШКЕНТСКОГО ПЕДИАТРИЧЕСКОГО МЕДИЦИНСКОГО ИНСИТИУТА
--

Tahrir kengashi:
 D.A. Asadov, A.V. Alimov,
 X.F. Haydarov, M. Ahmedova,
 K.N. Haitov, S.S. Gulyamov,
 D.T. Ashurova, A. Rahmatullayev,
 S. Nurxodjayev A. Valiyev,
 A. Nosirov, D. Choriyeva.
Nashr uchun mas'ul:
 F. Ibodova

Bosh muharrir:
 B.T. DAMINOV
 Tahrir hay'ati: (ishchi guruh)
 E.O. Tursunov, K.Sh. Turdiyeva
(Bosh muharrir o'rinnbosari),
 A.M. Mannanov,
 D.A. Ahmedova, H. Rasulov
 S.A. Begmonov, H. Abidov,
 Z. Karimova, A. Xudayberdiyev,
 B. G'o'chchiyeva.

Gazeta Toshkent shahar matbuot va
 axborot boshqarmasida 29.12.2006-yil
 02-0010-sen bilan ro'yxtatga olingan.

 Manzil: 700140, Toshkent-140,
 Bog'ishamol ko'chasi, 223

 "XALQ NASHRIYOTI" XKda chop etildi.
 Manzil: Toshkent sh., Qorasaroq ko'chasi, 316 uy.
 Tel.: (71) 242-20-10; (95) 170-04-02; (99) 040-04-02.
 buyurtma adadi 110 nusxa, qog'oz bichimi A3.

 Gazeta institut hisobidan nashr etiladi
 va bepul tarqatiladi.